

ประสบกับบุคคลหรือสิ่งที่ไม่น่ารักไม่น่าพอใจอยู่บ้าง, และตัวเราที่ผิดหวังเพราะอยากจะได้สิ่งใดแล้วไม่ได้สิ่งนั้นตามที่อยาก ซึ่งนี่เป็นการมองความทุกข์อย่างกว้างๆ แต่โดยสรุปแล้วความทุกข์ทั้งหลายของจิตใจก็จะเกิดมาพร้อมกับ “ความยึดถือว่ามีตัวเรา” อยู่ด้วยเสมอ

ความยึดถือว่ามีตัวเรานี้ก็คือ อากาโรที่จิตเข้าไปแบกไปหาม หรือไปครอบครอง **ธรรมชาติที่สมมติเรียกว่าเป็น “ตัวเรา-ของเรา”** (ธรรมชาตินี้ก็ได้แก่ร่างกายและจิตใจที่เรากำลังรู้สึกอยู่นี้) ด้วยความรักหรือความพอใจอย่างยิ่ง ซึ่งความยึดถือว่ามีตัวเรานี้ก็เกิดมาจาก “ความอยาก” อีกทีหนึ่งที่มากระตุ้นหรือผลักดันให้เกิดขึ้น ซึ่งความอยากนี้ก็มีอยู่ ๓ ประเภท คือ (๑) อยากได้ (๒) อยากเป็นอยู่ และ (๓) อยากทำลาย

ความอยากเป็นอย่างไร?

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วเราก็จะพบว่า ขณะที่จิตได้พบเห็นหรือสัมผัสสิ่งที่น่าพึงพอใจ ที่ให้ความรู้สึกที่นำพึงพอใจ หรือให้ความสุข (happy) แต่ว่ายังไม่ได้รับความสุขนั้น จิตก็จะเกิดความอยากได้ (หรืออยากเอา) ความสุขนั้นมาให้ตนเองอย่างยิ่ง **อยู่ตลอดเวลา** ซึ่งความอยากได้นี้ ก็เป็นความหิวที่ทรمانจิตใจอย่างยิ่ง คือในขณะที่กำลังเกิดความอยากได้อยุ่นั้น จิตก็จะดิ้นรนหรือเร่าร้อนอยู่ตลอดเวลาด้วยความอยากจะได้ (เหมือนเวลาที่เรหิวอยากกินแต่ยังไม่ได้อกิน) ซึ่งเราจะเรียกลักษณะอาการนี้ว่าเป็น “**ความทุกข์ซ่อนเร้น**” ที่อาจจะสังเกตเห็นได้ยากอยู่สักหน่อย หรือแม้ว่าจิตของเราจะได้รับความสุขนั้นมาแล้ว และกำลังมีความสุขอยู่ แต่จิตก็ยังอยากที่จะได้ความสุขนั้นมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา (เหมือนกับยิ่งได้อกินก็ยิ่งหิวมากยิ่งขึ้น) ซึ่งมันก็ทำให้จิตเกิดอาการดิ้นรนหรือเร่าร้อนเหมือนกับอาการขณะที่ยังไม่ได้มีความสุขนั่นเอง ซึ่งมันก็เป็นลักษณะอาการของ “**ความทุกข์ซ่อนเร้น**” นั่นเอง

ส่วนขณะที่จิตแม้จะได้รับความสุขมาแล้วก็ตาม และกำลังมีความสุขอยู่นั้น จิตก็ยังเกิดความอยากที่จะมีความสุขอยู่นั้นนั้นตลอดไป และวิตกกังวลกลัวว่าจะต้องจาก

คนมีศาสนาที่เหมือนกับคนที่ได้ยึดเกาะเศษไม้เล็กๆเอาไว้ พร้อมกับพยายามว่ายน้ำไปด้วยจึงไม่จมทะเล แล้วก็เชื่อว่าเศษไม้นั้นได้ช่วยพยุงตัวเองเอาไว้ไม่ให้จมทะเล แล้วก็ทำให้เกิดความอุ่นใจ เมาใจ สบายใจว่า ตนเองมีที่พึ่งอย่างดีที่สุดแล้ว ส่วนคนที่ไม่มีศาสนาที่เปรียบเหมือนคนที่ไม่มีสิ่งยึดเกาะเลย เมื่อมองไปเห็นคนมีศาสนาที่เขาเกาะเพียงเศษไม้อยู่ ก็เกิดความคิดว่า การไม่เกาะเศษไม้นั้นเลยจะดีเสียกว่าการไปเกาะเศษไม้นั้น เพราะอย่างไรเสียทุกคนก็ต้องว่ายน้ำช่วยตัวเองอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว แม้ว่าใครจะมีเศษไม้มาให้ยึดเกาะ ก็ยังต้องว่ายน้ำช่วยเหลือตัวเองอยู่อีกนั่นเอง ถ้าหยุดว่ายน้ำเมื่อใดก็จะจมลงทันที เศษไม้นั้นก็ไม่ได้ช่วยอะไรอย่างแท้จริง เศษไม้นั้นก็เป็นเพียงแค่ “**กำลังใจ**” ให้แก่คนตกทะเลเท่านั้น

คนที่ไม่มีศาสนาที่ต้องทำงานเลี้ยงชีวิตเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเขาไม่มีที่พึ่งทางใจเหมือนคนมีศาสนา ดังนั้นเล็กๆแล้วคนไม่มีศาสนาจะรู้สึกอ้างว้าง หว่าเหว่ และหวาดกลัว เพราะไม่รู้จุดหมายปลายทางของชีวิตอย่างแท้จริง แต่ถ้าคนไม่มีศาสนาจะรู้จักชีวิตอย่างถูกต้องแท้จริงแล้ว เขาก็จะเป็นคนที่มีจุดหมายของชีวิตที่มั่นคง และไม่รู้สึอ้างว้างว่าเหว่และหวาดกลัวอีกต่อไป ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้คนไม่มีศาสนานี้มีจุดหมายของชีวิตที่มั่นคงได้ก็ต้องมาศึกษาชีวิต เพื่อให้เกิดความเห็นแจ้งชีวิตอย่างถูกต้อง หรือเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในชีวิต และเมื่อเกิดความเห็นแจ้งชีวิตอย่างถูกต้องแล้ว คนไม่มีศาสนาที่จะมีความอุ่นใจ เมาใจ สบายใจ และมีจุดหมายชีวิตที่มั่นคง ซึ่งอาจจะมากกว่าคนที่ปฏิญาณตนว่ามีศาสนาบางคนเสียอีก

วิทยาศาสตร์คืออะไร?

วิทยาศาสตร์ คือ **ความรู้ที่เกิดขึ้นมาจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของธรรมชาติ** วิทยาศาสตร์เป็นวิธีการค้นหาความจริงของธรรมชาติ ที่ได้ผลแน่นอนหรือถูกต้องที่สุด โดยวิทยาศาสตร์จะมีหลักอันเป็นหัวใจอยู่ที่

- ๑. ศึกษาจากสิ่งที่มีอยู่จริง ที่เราสามารถรู้เห็นหรือสัมผัสได้จริงในปัจจุบัน